

SAMOBORSKI LIST

Ljetovališni vjesnik

„Samoborski list“ izlazi 1. i 15. u mjesecu.
PRETPLATA na cijelu godinu stoji K 4.—, na po godinu K 2.—, a na četvrt godine K 1.—. S poštom stoji 48 filira na godinu više, a u Americu K 1.—40 na godinu više. Pojedini broj stoji 20 filira.

Odgovorni urednik: Dr. Mijo Juratović.

Uprava i uredništvo nalazi se u „Samoborskoj tiskari“ S. Štefa u Leopolda Salvatora.

OGLASE prima uprava, a plaća se za petiti redak u redakcijskom dijelu po 20 fil. u oglasnom 10 fil. Za oglase, koji se više puta uvrtaju, daje se znatan popust. Novci se šalju upravi, a rukopisi uredništvu „Samob. lista“. Neplaćena se pisma ne primaju. Rukopisi se ne vraćaju.

GODINA II.

oru, 15. lipnja 1907.

BROJ 12.

Cijenjene naše pretplatnike upozorujemo, da s 1. srpnja započinje pretplata za treću četvrt odnosno za drugo polugodište. Molimo ih dakle, da izvole za vremena obnoviti pretplatu. Ujedno molimo one, koji su zaostali s uplatom da nam što prije namire dug. Lanjskim dužnicima morat ćemo obustaviti pošiljanje lista ako do 1. srpnja ne zadovolje svoju dužnost.

Uz pretplatu valja vazda poslati i poštarinu od 48 fil., kako je to označeno na pročelju našega lista.

Obrtni zborovi.

Udruživanje obrtnika radi promicanja njihovih interesa omogućeno je bilo po obrtnom zakonu od 1872. uredbom obrtnih zadruga.

Pristup u ove zadruge nije bio obavezan, a manjkala su im oblasna prava, pak se na ove okolnosti i odbijao neuspjeh samih zadruga i njihovog djelovanja. Pojavila se stoga želja u interesiranim krugovima, da se umjesto slobodnih obrtnih zadruga ili uz ove ustroje i obavezni sa oblasnim funkcijama provideni zborovi. Obrtni zakon od g. 1884. dopušta da se u gradovima s urednim poglavarstvima, te u općinama, gdje ima barem sto obrtnika, koji se bave zanatom vezanim na osposobljenje, može osnovati obrtni zbor. Da do toga dođe, nužno je, da osnutak zbora zahtijevaju dvije trećine obrtnika, a treba da se izjave pripravni preuzeti materijalne terete, te žrtvovati potrebno vrijeme, koje traži izvršavanje oblasnih funkcija. Prije osnutka zbora obrtna će oblast zatražiti u tom pogledu i za mnijenje trgovačko-obrtničke komore.

Obrtnomu zboru spada u dužnost, da među obrtnicima uzdržava red i slogu, da podupire obrtnu oblast pri uzdržavanju reda među obrtnicima, da unapređuje interese obrtnika i potiče ih na napredak. Obrtni zbor ima u smislu zakona skrbiti, da vladaju uređeni odnosi među obrtnicima i kalfama, da se urede odnošaji šegrta, da oblastima daje potrebne obavijesti glede obrtnih zborova itd.

Zbor posreduje kod primanja šegrta i skapanja ugovora među obrtnikom i šegrtovim zastupnikom, bdije nad time, da obrtnik udovoljuje svojim dužnostima napram šegrtu, prosuđuje obzirom na tjelesnu razvijenost šegrta, koji još nema 16 godina, da li može obavljati noćni rad, izdaje svjedodžbu, kad dospije naučni snosaj, vode registar o šegrtima svoga područja ima se skrbiti o ponašanju šegrta u poslu i u školi, izdaje poslovne knjige i slično.

Kod obrtnog zbora treba da postoji i posebno razvodno povjerenstvo. Njemu je svrha da riješava razmirice u prijepornim pitanjima, koja se zametnu između obrtnika, šegrta i kalfi.

Svaki obrtni zbor mora da ima i svoja u glavnoj skupštini ustanovljena pravila, koja potvrđuje kr. zem. vlada. Ta pravila imaju svakako sadržavati: prava i dužnosti članova, iznos prinosu članova, sastav i djelokrug zbornoga starješinstva, način upravljanja imutka, pak odredbu, tko će spram oblasti i trećih osoba zastupati zbor.

Glavna skupština obrtnoga zbora ima se držati svake godine barem jedamputa, a o njoj se ima voditi zapisnik, koji se ima predlagati obrtnoj oblasti. Potonja izašiljat će stalnoga oblasnoga povjerenika k svakom obrtnom zboru, te je ovaj vlastan prisustvovati sjednicama i glavnoj skupštini zbora. Starješinstvo zbora ima sastojati barem od 12 obrtnika, a izabrani mogu biti samo oni zborni članovi, koji barem 3 godine posluju kao samostalni obrtnici. U zaostatku se nalazeći prinesci članova imaju se pobirati upravnim putem na način javnih poreza.

Kako se vidi, obrtnim je zborovima namijenjena časna zadaća, da se trse i unapređuju interese obrtnika, koji se nalaze u njihovu području. Naravski, da treba i ljubavi i skrbi, da se ovoj zadaći potpuno zadovoljava, a treba i nekih materijalnih žrtava. Jer se i u Samoboru pretresa u posljednje doba pitanje o osnutku obrtnoga zbora, istakli smo ovim najvažnije ustanove obrtnih zborova u nadi, da ćemo tim ugoditi našim čestitim obrtnicima.

Iz trgovišnog zastupstva.

Jučer poslije podne održana je trg. sjednica, kojoj je prisustvovalo 14 zastupnika; od strane kol. oblasti predstojnik g. D. vitez Trnski.

Načelnik predlaže, da se stvori zaključak, da li se imade graditi ubožnica iz dosada unišle svote od 12.000 K, jer je i zem. vlada stavila u izgled 1000 K u tu svrhu, čim se građenjem započne. - Kol. predstojnik predlaže, da se umjesto ubožnice gradi nova škola, a sadanja upotrijebi za ubožnicu. U novu školu mogla bi se uskolati djeca iz blizine Samobora, a iz područja opć. Podvrh. - Zaključeno je, da se predmet ustupi gospodarskom i građevnom odboru, koji ima stvar razviditi i podnijeti svoj prijedlog u idućoj sjednici.

Čita se dopis općine Gospić, da se preuzme Štefanija Tičar iz bolnice u Gospiću u vlastitu opskrbu. Zaključeno, da se preuzme iz bolnice.

Načelnik izvještuje, da je mjernik Žinko izmjerio opć. putine u dvim trećinama, no budući da ja prošao u zemaljsku službu imao bi se izabrati drugi mjernik, da posao konačno dovrši.

Kod toga se čita pritužba županiji nekojih žitelja, da se nijesu uredile putine. Levičar predlaže da se podnese prijava sudu glede uvredljivih izraza navedenih u istoj tužbi. Zastupstvo zaključuje, da se sudu tužba podnese radi uvrede poštenja u prijavi inkrimiranih stavaka. Nadalje se zaključuje da se zamoli vlada, da dade po jednom ovdašnjem grunt. mjerniku konačno izmjeru obaviti.

Na molbu stražara povisuje im se plaća od 50 na 60 K, a nadstražaru od 60 na 70 K i to počevši od 1. srpnja 1907.

Molba Josipa Žitkovića i F. Forka za ustup zemljišta pred njihovim kućama, i to prvi 10, a drugi 9 čet. hvata. - Ustupa se sa 10 K po čet. hvatu.

Leskovčak Marko moli nagradu za pažnju u Anin-perivoj. - Daje mu se godišnja nagrada od 20 K.

Zem. vlada dozvolila je pripomoć od 1200 K za ceste i šetališta. - Prima se na znanje.

Odboru korza dozvoljuje se pripomoć od 80 K. Molba odbora u Kostajnici za popravak staroga grada odbija se.

Anastaziji Kokman povisuje se potpora na 8 K. Društvu za pučku prosvjetu zaključuje se pristupiti kao utemeljitelj sa svotom od 50 K.

Odboru za podignuće spomenika pjesniku Mihanku viču dozvoljava se iznos od 10 K.

Anast. Švigir povisuje se potpora od 4 na 6 K. Molba Josipa Fresla za potporu odbija se.

Redovnicama u Beču dozvoljava se 2 K.

Zastupstvo se pridružuje predlogu opć. Lipovljani da država pridonasa za poslove prenešenoga djelokruga za činovništvo itd.

Samoborska pjesma.

Svako selo našeg roda
Svoju dašto pjesmu pjeva,
Njom se koja tajna zgoda
Ili koj zanos razodjeva.

Ta se pjesma svakom mili,
Svakoga se srca tiče,
Svaka duša njom se krili,
Ponos roda iz nje niče.

I Samobor pjesmu svoju,
Ko i stari grad ju ima:
U tom rieči zvonkom spoju
Doživljaj je življi svima!

Tako nam se Vrazu dičnu
Samoborska svidla dika,
Ne vidje joj nigda stičnu,
Nit od njena ljepšeg lika.

Julkom zvali nju domari
Rodoljubl Ljuboslavom;
Ona dašto za dom mari
I za roda čezne slavom.

I Vraz njoj se svidje jako:
Bile obim pune oči,
Buna srca, pa se tako
Dragih dvoje slazit roči.*)

Ruže su im cvale svuda
I na trnu svakojemu,
A u svakom grmu tuda
Pjevo slavuj njoj i njemu.

Svad u okrug Samobora
Raj im svlito, čar se zdavo,
Anin-dol i vienac gora
Pjesnika je razigravo.

Pak je pjevo i ktitio
Samih ruža kiticama
Svoje zlato lik joj mio
Ružolikim pjesmicama.

Pak je pjesme krtio si
Divotnim „Djulabijama“,
Nek im bajno ime nosi
Brže u svljet tšaj tog plama.

Zapao se Vraz siroma
Prosit liepu ruku njenu,
Uze plakat jedna moma . . .
Dali drugom nju za ženu . . .

Mučala je, patila je
Do dva, do tri duga tjeta,
Pa nit čeka, niti haje
Da ju bolja sreća sreta.

Nakon mlada smrti ju ote,
Pomajku nam djulabija,
Rodu cvast' će te dragote
I do na kraj svieta tija.

Ljuboslava svojih dana
Bila divnim božjim stvorom,
Po kraj crkve pokopana
Prošlosti je spomen-zborom.

Smatramo ju svojom dikom,
Svojom pjesmom svega vieka,
Grob joj ktitit, ako ikom
Zadužba je svim nam prieka!

Ivan Trnski.

*) Napomenamo ovdje radi boljšega razumijevanja narodnu poslovice: „Pak se paze, pak se vaze“.

Janko Pregrad prima se u zavičajnu svezu ove općine uz uvjet da si steče državljanstvo.

Molba općine Podvrh za oprost plaćanja pijacovine ne prima se.

Čita se rješenje vlade o dozvoli držanja vojničke glazbe za ljetnu sezonu. - Prima se do znanja.

Prijedlog zast. Kleščića, da se trava na groblju pokosi i grobovi očiste. - Poziva se načelnik da ovu stvar shodno uredi.

DOPISI.

Sv. Nedjelja, 13. lipnja.

„Hrv. seljačka gospodarska udruga“ održat će svoju ovogodišnju glavnu skupštinu 16. o. mj. u prostorijama ovdješnje pučke škole.

Prodaja trave i parcelacija zemljišta obavlja se svake nedjelje na „Velikoj sjenokoši“, pak dolazi velik broj žitelja iz okolišnih sela dražbovati. Uspjeh je priličan, pak je dosada prodano trave za 1700 K i 5 rali zemljišta zauvijek; ral osjekom po 1600 K.

Željno iščekujemo na potvrdu pravila naše vatrogasne podružnice, kako bi požarna četa što prije mogla stupiti u život. Pravila su odata zem. vladi već početkom godine, pak se nadamo svaki čas, da će osvanuti. Bez ove se potvrde ne možemo maknuti, budući da nam se prije ne može doznati ni potpora iz zem. sredstava. Za vatrogasni odjel je dosada skupljeno oko 200 K darovima požrtvornih ljudi. —č.

Domaće vijesti.

Ispiti: Na našoj pučkoj školi bit će zaključni ispiti 24. i 25. o. mj. — U šegrtskoj školi održat će se ispit 23. o. mj.

Za Šmidhenov spomenik, darovali su nadalje gg. Bedenko Albin Zagreb 10 K, Engelsfeld N. i K, Čebušnik Nikola i K. Ukupno 12 K. Sve ukupno sabrano 65 kruna 60 fil.

Izlet pitomica ženskog internata zagrebačkog u Samobor. Dne 6. o. mj. jutarnjim vlakom pripjele su pitomice zagrebačkog ženskog internata pod vodstvom ravnatelja ženskog liceja i našeg odličnog Samoborca g. dr. I. Hoića, te ravnateljice zavoda gde. Vidmar (također rođene Samoborke) u Samobor. Mlade licejke popele su se poslije podne k starom gradu, pa u Anin-dol, gdje su se divile prirodnim krasotama Samobora. Na užini bijahu u gostionici kod „Kraljice prirode“, pa se tu razvila vrlo animirana zabava, koju je posjetilo i više samoborskih odličnika, a među njima i kot. predstojnik vitez Trnski. Mladim je izletnicama bila u svem na ruku milost, gda. Horvat. Tom je zgodom izrekao g. dr. Hoić zanosan govor, ističući romantičan položaj i prirodne krasote Samobora. Za vrijeme zabave svirala je glazba pješ. puk. br. 16. Večernjim vlakom vratile su se mlade izletnice u Zagreb.

„Samoborska pjesma“. To je naslov današnjeg našeg feljtona, koji potječe iz pera Nestora Ivana vit. Trnskoga. Časni starina i odlični pjesnik javlja se ovo već po drugi put u „Samob. listu“ pokazujući time, kako uvažava naše domaće glasilo i cjeni naš Samobor, koji mu je od lanskoga njegova boravljenja u nas upravo prirasao duši.

Vojne brzozjav.-opodne vježbe. Ovogodišnje brz.-opodne poljske vježbe održat će se od 15.-28. o. mj. u nekim predjelima zagrebačke županije, a među njima i u samoborskoj okolini. Uslijed toga već su došli i upiti na općinu glede stanova, koji će biti nužni za učesnike ovih vježbi. Vježbe će se obavljati pod zapovjedništvom šefa glavnoga štopa.

Zabave u Samoboru. 2. lipnja imao je „Savez željezničkih radnika i namještenika“ u Anin-perivoju vrlo uspješnu zabavu. Samobor bio je pun pucnat izletnika, koje su vlakovi već od rana jutra dovažali k nama. Toga dana izdano je na našoj željeznici 2511 voznih karti. — 9. o. mj. bila je u Anin-perivoju zabava sveučilišnih građana, koja je već bila dvaput redom odgođena radi zla vremena. Uz oduševljenu pjesmu i lijepu svirku domaće vojne glazbe potrajala je zabava do kasne večeri.

Vojna glazba u Samoboru. Već četrnaest dana boravi kod nas vojna glazba, te pruža općinstvu danomice osobiti užitak biranim svojim komadima te preciznim i vještijim izvođenjem. Program je danomice potpuno nov, te je svagda u njem po koja kompozicija svjetskog skladatelja. Među građanstvom pokazuje se živo zanimanje za glazbu, te je večerom na trgu vrlo živahna šetnja kako domaće općinstva, tako i stranaca, koji se nalaze ovdje, na lječenju i ljetovanju.

„Pučka štedionica, dion. društvo“ držala je dne 9. o. mj. svoju konstituirajuću skupštinu, na kojoj su izabrana u ravnateljstvo ova gg.: dr. Đuro Horvat Drag. vit. Trnski, I. Levčić, R. Hrišl, Fran Hrišl, L. Kiršner iz Samobora i A. Deutsch, M. Gotthardt i B. Pollak iz Zagreba. U nadzorni odbor izabrana su iz Samobora gg. F. Malzat i S. Vuković, a iz Zagreba g. VI. Prister. Ujedno je skupština zaključila preuzeti uz povoljne uvjete „Štedionicu i banku I. Levčić“ u svoj račun. Nova štedionica će započeti svoje poslovanje 1. srpnja o. g.

Hrvatske izložbene marke. Hrvatsko filatelističko društvo izdalo je za prvu hrvatsku filatelističku izložbu reklame, t. zv. izložbene marke. Slika na marci prikazuje Croatia, sjedeću na prijestolju a nastojenu o hrvatski štiti; pred njom stoji dječarac sa ličkom kapicom, te joj polaže na krilo svoj album. U pozatku

vidjeti je umjetnički paviljon. Marke nose na donjem kraju napis „Prva hrvatska filatelistička izložba 1.—8. IX 1907. Zagreb a na gornjem kraju manjim slovima u lepršecoj vrpci francuski napis: „L. exposition philatelique croate 1—8 IX. 1907 à Zagreb (Croatie).“

Klišeji za ove marke izradeni su po nacrtu inženira Mije pl. Filipovića u cinkografskom atelieru dioničke tiskare u Zagrebu, marke same tiskane su u pet različitih boja i to: crvene, modre, narančaste, zelene i sive. — Da društvo izdanjem ovih maraka ne spriječi raspačavanje t. zv. „Cirilo Metodskih maraka“ udarena im je cijena na četiri filira po komadu. Izložbene ove marke moći je dobiti u svakoj trafici.

Prolom oblaka. Jučer po podne nadvili se nad našim bregovima gusti i tamni oblaci te je za kratko vrijeme nastupila jaka oluja. Nad sv. Vidom i sv. Križem prolomio se oblak te se jaka bujica spustila prema cesti k Bregani. Seljaka Miku Bošnjaka iz Podvrha ošinuo je na paši grom, opalio mu prednji dio tijela i pomutio pamet. Dr. Juratović pružio mu ubrzo liječničku pomoć.

† Terezija Kodrić rođ. Godec, supruga pošt. nadziratelja pruga, umrla je u Zagrebu u 29. godini dobe svoje. — Laka joj bila zemlja!

† Robert Gall. Dne 26. pr. mj. umro je u Monakovu naš zavičajnik Robert Gall koji se tamo nalazio na tehničkim naukama; navršivši 21. godinu svoje dobe.

Bio je već od pučke škole — koju je u Samoboru svršio — uvijek izvrstan đak. S mladim ovim životom padaju mnoge lijepe nade u grob. Laka mu tuda gruda zemlje!

† Janko Kocjanić, mladić od 22. godine umro je 11. o. mj. nakon duge i teške bolesti, te je pokopan uz veliko učešće građanskog svijeta kao i „pučke čitaonice“, čiji je bio član. Pokoj mu duši!

Zakon o nazivlju općina i prebivališta zadobio je previšnju sankciju.

Likvidacija „Nar. pomoćnice“ u Zagrebu. Glavna skupština „Narod. pomoćnice“ održana 2 lipnja uvidivši, da zadruga — po dosadanjim pravilama — dalje postojati ne bi mogla, zaključila je likvidaciju svoje zadruge. Umojavaju se stoga bivši članovi pomoćnice, da ne šalju više članarine, jer je uprava prestala postojati i uredovati kao takova.

Bolest bjesnoće. Jana Sečen iz Domaslovca, 40 god. stara, ugrizena je prije 2 mjeseca u Podsusjedu od bijesna psa a da to nije nikomu prijavila. Ugriz je bio sasvim neznatan na desnoj nozi, jer je žena bila obučena u čizme, kad ju je zahvatio pas. 8. o. mj. oćutila je Jana Sečen isprekidano disanje, dobila napadaje ugušenja, te je prizvani liječnik konstatovao, da su nastupili prvi simptomi bjesnoće. Liječnik je odredio, da se bolesnica preveze u zagrebačku bolnicu, gdje je ovih dana i umrla.

Goropadan muž. Jakob Maluka, seljak iz Stupnika, izdevetao je 10. o. mj. iz nepoznatih razloga svoju ženu Lujzu, te joj zadao vrlo opasne ozljede. Nesrećnica je otpremljena u zagrebačku bolnicu. Proti brutalnom mužu podnešena je prijava sudu.

Izgubljeno. Prigodom izleta željezničara izgubljena je zlatna ura sa lancem i to putem od staroga grada do Starogradske ulice. — Izgubljena je nadalje jedna ženska igla sa briljantom. Pošteni nalaznici umolvavaju se, da ove predmete predadu trg. poglavarstvu, gdje će im se doznati primjerena nagrada.

Koncerat vojne glazbe br. 16 u Samoboru (gudalački orkestar) bit će u nedjelju 16. o. mj. u po 8 sati na večer u svratištu kod „Grada Trsta“.

Zdravstvene prilike u Samoboru i njegovu kotaru bile su od 1.—15. o. mj. vrlo povoljne. Opažali su se jedino pojedini slučajevi katara disala i probavila. U selima, koja leže pokraj Save, opažena su dosada 4 slučaja popustljive groznice. Sudskih i političkih izaslanja nije bilo.

Ponos naših žena jest Šihtov sapun. On je uporabljiv u svakoj vodi, za svaku svrhu i za svaku vrstu pranja. Čisti podove, vrata i prozore isto tako brzo i temeljito kao i najfinije vrste tkanina i čipki. Tajna njegove svestrane uporabe leži u njegovim nedostizivim sastojinama i u posebnoj priredbi, stečenoj višegodišnjim proučavanjem i iskustvom. Time se on daleko razlikuje od svih drugih sličnih sapuna, koji se doduše jeftinije prodaju, ali je zapravo mnogo skuplji. Ne dajmo si stoga nikoji drugi sapun nariniti, nego zahtjevajmo samo pravi Šihtov sapun.

Vozni red na samoborskoj željeznici. Od 1. svibnja kreću vlakovi ovim redom:

Iz Samobora u Zagreb: u 6 i 9 sati jutrom, u 1 s. 10 č. o podne, u 7 sati i u 8 s. 31 č. uveče. Iz Zagreba u Samobor: u 7 s. 30 č. prije p., u 2 s. 40 č. poslije podne, u 7 s. 3 č. i 8 s. 30 č. uveče. Nedjeljom i blagdanima kreće još vlak iz Samobora u 2 s. 36 č., 5 s. 30 č. pos. p., i u 10 s. uveče; iz Zagreba u 1 s. 13 č., 4 s. pos. p., te u 10 s. 3 č. uveče.

Društvene vijesti.

Hrv. pjev. društvo „Jeka“ u Samoboru priređuje 30. o. mj. pučku zabavu s koncertom i plesom u Aninu perivoju. Kod koncerta sudjeluje vojna glazba c. i kr. 16. pješ. pukovnije.

Kao novost možemo javiti, da će vojna glazba kod ovog koncerta prvi put izvadati karišik sastavljen od starih samoborskih purgarskih popijevaka, koje se još i danas rado slušaju i pjevaju. Tako će ući u

ovaj karišik: „Oj prelepi tulipani“, „Oj gumbelium gumbeli“ i dr.

Društvo za poljepšavanje Samobora pristupio je kao podupirajući član g. Albin Bedenko, posjednik i gostioničar u Zagrebu.

Pučka čitaonica i knjižnica nalazi se u novom stanu u kući Borsetovoj u Starogradskoj ulici. Soba za čitanje je ovelika zračna i svijetla, te posve prikladna za društvene svrhe. Čitaonica je preuzela čitavu kuću a prostorije, koje ne treba, izdala je u najam. Uz kuću nalazi se prostrana bašča, koja može također poslužiti članovima. Davno osjećanoj potrebi preseljenja ove čitaonice ovime je zadovoljeno, a kako je ovo od potrebe bilo, vidi se i po tome, što se najavio u društvu već lijep broj novih članova, otkada se nalaze njene prostorije na sadanjem prikladnijem i pristupnijem mjestu.

PROSVJETA.

Zakoni o ugarsko-hrvatskoj nagodi, po izvornicima izdao Dr. Ivan pl. Bojničić, ravnatelj kr. zemaljskog arkiva. Pod ovim naslovom izlaze sada u kritičnom i sasvim potpunom izdanju, svi zakoni o nagodi ugarsko-hrvatskoj, sa obilnim bilješkama, te točnom oznakom svih razlika između hrv. izvornika, „Sbornika“ i madž. izvornika.

Priručno ovo izdanje dolazi u najbolji čas, kao pravi „vade mecum“, usred oprečnih i sudbonosnih političkih mijenja i tumačenja.

U izvornom svom obliku, knjižica rječito i bjelodano dokazuje, neoborivu opravdanost hrvatskog stanovišta, te jamačno druge preporuke ne treba. Pristojno opremljeno dječle izašlo je troškom knjižare Mirka Brejera, Zagreb, (Ilica 29) za cijenu od 60 fil. (poštom franko, ako se novac unaprijed pošalje 70 fil.), te se također dobiva i u svim ostalim hrv. knjižarama.

Preporučene pjesme za mladež. Kr. zemaljska vlada, odjel za bogoštovlje i nastavu preporučila je glasom posljednjeg „Službenoga glasnika“ na temelju povoljne stručnjake ocjene: „Jagode“, pjesme mladeži od Bogumila Tonija za nagradu mladeži nižih pučkih škola kao i za učeničke knjižnice.

Knjizi je cijena 60 filira, a naručuje se u knjižarnici M. F. Strmečkoga u Zagrebu.

Primili smo:

A. Veber Hermina Berkić; Matija Gubec. Drama. Naklada i tisak J. Dujaka Sisak.

„Farmaceutski vjesnik“ glasio hrv. farmaceuta. 1. broj donosi zanosnim riječima pisani uvodnik iz pera domaćeg mag. pharm. Dragutina Batistića.

Bilješke.

Župnik g. Franjo Forko utekao se u pomoć objedama i potvaranju. U svojem otvorenom pismu u „Hrvatskoj“ nije mu dosta da ružnim podvalama navaljuje na „Samoborski list“, da vrijeda čestite građane, crni trgovišno poglavarstvo, udara najbjesomučnije na lječilište i njegove vlasnike, već i hotimice hoće da pred stranim svijetom izravno škodi samomu Samoboru, ne bi li od njega odbio goste. Ovo je posljednje vrhanac najveće zlobe, nad kojom se zgražava svačija duša, i koju će Samobor dobro zapamtiti. Sve, što župnik Forko iznosi prelazi svaku granicu te vrijeda zadnji i najprimrtniji pojam iste dostojne borbe. Mi ga ne ćemo slijediti na tom putu, pak nam je prenisko da se pobliže i pojedince, na sve osvađe osvrćemo. Za to postoji jedini, njemu vrlo dobro poznati forum, pred kojim će se opravdavati — sud.

Vinogradarska kriza u Francuskoj.

U Francuskoj buknuo je vinogradarska kriza i zauzima sve veće opsege. U Montpellieru priredilo je na pr. 800.000 ljudi manifestaciju u prilog vinogradarskom pokretu. Masa se naroda dovezla iz okolišnih i udaljenih mjesta, a i čitave povorke kola i pješačka dolazile su u grad. Svaku općinu zastupa posebno odaslanstvo, koje nosi na motki ploče s natpisima, u kojima su sadržane tražbine vinogradara. Na kolodvoru u Perpignanu nabacivali su se 8. o. mj. manifestanti kamenjem na oružnike.

Da prisile vladu, e bi im učinila po volji, načelnici i zastupnici općina u južnoj Francuskoj polažu svoje časti, tako da će južno-francuske općine domala ostati bez svojih zastupnika. Osim toga posebni odbor sprema štrajk proti izravnom porezu. Ovaj štrajk opažao bi se u budgetu kao manjak od blizu 80 milijuna.

Historijat o uzrocima vinogradarske krize u Francuskoj bio bi u kratko taj: Kad je filoksera na jugu uništavala vinograde, stala su se u Francuskoj uvelike patvoriti vinas pomoću šećera i sumporne kiseline i konsumenti navikli su na ta vina. Medutim su na jugu vinogradari zasadili vinograde američkom lozom. Loza je dobro radala i sad je svaško, u koga je bilo zemljišta, zasadilo svoje tle američkom lozom. Pri tom se nije pazilo na vrstu tla, nego su se vinogradi sadili i u ravnici, pače i u pjeskovitom slanom tlu na ušću rijeke Rhoge. Sunce nije u nizinama dosta žarko pripicalo, a da bi grožđe bilo slatko. Zato su vina porasla na takovu tlu, bila kisela i konsumenti, naviknuti na slatko patvorena vina, nijesu htjeli da ovaj kiseli piju. K tome valja uzeti na um, da alžirska vina konkuriraju južnim francuskim, da su cijene šećeru niske i da su sjeverni industrijalni dijelovi Francuske sa svojim mnogobrojnim rafinerijama imali interesa u tome,

da potvori vino i nadalje, kad je već američka loza u Provenčiji obilato radala, kroz godine i godine proizvodio je jug Francuske više vina, negoli ga ona mogla trošiti. Odatle je proizašla vinogradarska kriza. Cijena su kiselim vinima južno-francuskih vinogradara ti ko spale, prodaja im je tako slaba, da mali vinogradari propadaju, jer im se ne isplaćuje obradivanje vinograda. I sad traže pomoći u vladi, a misle, da bi ih vlada pomogla time, da zabranama ograniči potvorenje vina. Vlada pak ne osjeća se kadrom, da tu pomogne, jer da je prekomjerno proizvodanje nepitkih vina temeljni razlog krize, kojega bi prije svega valjalo odstraniti, a vlada nije kriva, da su vinogradari zasadi li lozom tle, koje ne rada dobrim vinom. Vlada također da ne može uplivati na konsumente da bi oni iz patriotizma pili loša domaća vina, ili da prestanu piti slatke patvorine, koje su im pitkije od kiselog naravnog vina. Južno-francuski vinogradari u svojem nezadovoljstvu svaljuju svu krivnju na vladu, koja se opet tu ne priznaje krivom i zato ne će da ispuni želje vinogradara, što sada oni odlučnim načinom zahtijevaju boreći se za svoja prava.

Gospodarstvo.

Sve veće iseljivanje u Ameriku najboljih radnih sila, koje i u našoj okolini preotima velik mah, zadaje gospodarima dosta briga, jedno radi nedostatka radnih sila, a drugo radi znatno povišene radničke cijene. Usuprot svega toga cijena je gospodarskim proizvodom ostala uz male izuzetke nepromjenjena.

Vinogradarstvo iziskuje napose od godine do godine sve to veće troškove. Radne sile, pak druge stvari kao kolje, modra galica sve je to danas dvo i trostruko skuplje, nego je bilo još prije godinu dvije. Cijena je međutim vinu ostala ista kao i prije, kad je obradba bila za trećinu jeftinija. Prema tome je prihod vinogradarstva sve to manji.

Mnoge je ovo ponukalo na razmišljanje, ne bi li se kako dale smanjiti radnje n. pr. da se ne kopa tri puta već samo jedamput. Ovime bi se doduše prištedilo na radnim silama, ali zapravo ta prištednja ne bi bila ni u kakovu razmjerju sa štetom, što bismo je imali, da ne kopamo. To vrijedi za one vinograde, kojih je tle teško dovasno i zbijeno, hladno, k tomu položaj sjeverozapadan ili inako lošiji, gdje grožde kasnije dozrije.

Prekopanje vinograda imade trostruku svrhu. Njime rahlije tle, da može lakše i dublje prodirati uzduh i toplina, čime se pospješuje u tlu hitriju rastvorbu hranivih stvari, što uvelike pomaže ljepšu porastu i zdravijem izgledu loze. I grožde se razvije bolje i ljepše, te bude sočnije i bolje dozrije.

Ostavimo li tle neprekopano, zbito zakorovljeno, tad je i hranidba čokoti slabija. Padne li kiša oteče a da i nije tle dostatno navlažila.

Grožde u takovu vinogradu bude sitnije, jagode manje sočne i slabije dozori, te je za toliko i vino manje vrijedno. Istina naći je i u Njemačkoj krajeva, gdje pojedinci slabije stojeći seljaci porad oskudice na zemljištu umjesto ljetne kopl puštaju rasti korov, kojega onda čupaju i suše te spremaju za hranu blagu. No ono je pljevljenje prije skuplje nego jeftinije od kopanja. Odnasnjem pak trave iz vinograda, koja potroši također jedan dio hrane za svoj razvitak te isisava hraniva iz tla na uštrb je loze.

Drugo je ako mi korov potkopavamo u vinogradu. Time smo natrag vratili tlu u povećanoj mjeri hraniva. Ovim se podjedno povećaje stvaranje humusa te popravlja donekle tle fizikalno.

U južnoj Francuskoj radi pomanjkanja stajskog gnojia siju u vinogradu sočivice kao bob, grašak koje kad poodrastu, potkopavaju. Potonje imadu to svojstvo, da primaju iz uzduha mnogo dušika, koji je kao hrana lozi od velike vrijednosti. Ovo je tako zvana zelena gnojidba, te je mjestimice u Francuskoj uz umjetni gnoj najviše u porabi.

Koliko puta ćemo prekupati vinograd to mnogo stoji do toga, kakovo je tle. Tle šjunasto, pjeskovito i samo po sebi rahlije, trebat će svakako manje kopanja, nego teško, zbijeno i vlažnije.

Da bude prekopanje od veće koristi valja paziti, da se obavi u pravo vrijeme. U zgodno vrijeme obavljeno dvokratno prekopanje vrijedi više nego da se je kopalo tri i četiri puta onako na pamet, samo da se kopa ili da je zadovoljeno običaju.

U Francuskoj je još daleko veća oskudica na radnim silama, nego u nas pa ipak golemi kompleksi vinograda, kakvih je samo tamo naći, obrađuju se racionalno. Da se nadomjeste ručne sile, služe se gdje je god to izvedivo strojevima. Okapanje obavlja se posebnim za to plugovima. Škropljenje protiv peronospore i prašenje protiv oidiuma izvodi se također strojevima uz porabu jedne sprežne sile. Na ovaj način biva radnja mnogo jeftinija i brža.

Nema sumnje, da bi se na dosta mjesta moglo isto sa uspjehom i u nas pokušati. U nas imade međutim i nekih drugih radnja i nabava, na koje se i suviše i bez potrebe troši, o čemu drugi put.

P. C—r.

Ušur.

Napisao Rudolfo Franjin Magjer.

I dok su njegovi vršnjaci drugovali i dan na dan polazili na sijelo i prelo, dotle je on sam za se uzrasao vitak kô jablan i kô ranije dozreo. A kako je već od malena bio sklon čuvstovanju, često je pomišljao, kako to mora biti lijepo imati nekoga, komu se može sasvim predati, povjerovati. Čeznja ta za takovom osobom, koja bi mu bila čitav i svijet i sve, bivala sve jača, krepčija. I on zato, dok bijaše još dječarac, pogledavaše već kradomice i iz potaje na gazdinsku Durdu.

Ona mu se činjaše i ako ne najljepšom, a ono svakako ozbiljnijom od ostalih i on se njojzi povjerovao.

— Znaš, srce m' kô da kaže, da s' ti moja odabrana . . . I eto, ja t' obećajem . . . 'oću. Bit' ću t' viran. Pa onda, kad dode tomu vrime, vi't ćeš, kô j' vira, a ko nevira.

Durda je šutjela, a duša joj kô da se trznula slatkim i dosad još neosječanim trzajem — — — Ono nekoliko dana još do vjenčanja otešlo se neobično dugo.

Tako je mislio glavom Tunjica Vidakov.

O samoj pako ženidbi nije mnogo razmišljavao. On bijaše uvjeren, da će svoju Durdu voliti jako, a ona, da je valjana i čestita djevojka. Za drugo se nije brinuo. Kao do sada, tako i od sada samotovaše još rade i jedina mu pomisao bijaše, kako će to biti lijepo.

— Ind . . . Voli' ćemo s' kô dva goluba, milovati i dragati . . . a za svit što nas briga. Sadikar ne trebam nikoga, a ondakar ć' 'oš manje.

Durda mu je to doduše predbacila, jer su i nju upozorivali drugi, ali Tunjica ni da čuje.

— Šta svit?! . . . On j' gadan, lažitorba . . . pa da.

— Ja, al t' mi ne možemo kô muž i žena bez svita. Eto t' prvi župnik, pa ondakar upravitelj . . . da; pa ondakar učitelj, pa šumar. Nij' to baš sam' vako. Treba ć' tu katkad i po koju iz „milošće“ rabotu, pa i dvije, da s' ne mora sve platiti, pa onda . . . da.

Tunjica tresne samo glavom.

— Vi's, dušo, na to t' ja ni mislio nis' . . . ni u snu.

A Durda to odmah opazila i svojim pronicavim okom vidjela i ono, što u istinu nije ni bilo. Ali, da si učvrsti neko jako poprište, da si osigura gazdinluk u kući, pa da ne bude rob kô njene već poudane druge, stala kovati dok je vruće.

— Et' vi's, Tunjice . . . pa na to s' već i sama skoro zaborav'la. Kad s' udam . . . odma' post' je vjenčanja . . . odma'. Treba ć' nositi gospodi otirać . . . A tu t' onda pane dosta noveca. Onaj krunu, onaj dvije, pa možda, kažu da j' onaj, kako j' mu samo ime, „vicešpektor“ — nako nekako — da i dukat. A i to j' svit, pa zašt' ne b' čo'ek što zaslužio. Treba 'di s' samo može . . . treba.

— Treba, da . . . — i on samo potvrdi.

Na sam dan vjenčanja, kad su se već gosti razilazili, pođe Durda svojom prijom, da kô snaša porazdijeli otirače.

Najprije je pošla gospodinu „vicešpektor“, jer on „puno do to drži“. Htjela je s njom a tako je i u redu, i prija, ali gospodin to ne voli, ka nema druge.

— No, alzo . . . kako? Mlad' snaša . . . feš . . . lipo. Pa de — —

I dok je on tjerao svoje već običajne šale, Durda je i rumenila i blijedila. Ali kada je on stao prebirati po onom kožnom budelaru one žutake, Durdi zakričese oči.

— A hoć' doći danas k meni — hm?! Ne budi luda . . . sam' dodi, ali — ili ne dam . . . mucaše čudnim izgovorom, a uz to treptaše po rumenom licu Durdu.

— No alzo?!

— Pa dè, kad već tako i druge, 'oću.

Nije Durda ni dospjela u dvorište, a k njoj je pristupio vjerni gospodinov sluga i potanje uputio kako će, kada i što, a pri tom se lukavo smiješio — — —

(Svršit će se)

Lječilišni gostovi.

Od 12. svibnja do 12. linja.

Hydropatički zavod.

Josip Muzler, kr. podžupan u m. (Zagreb). — Herga Rajmund, gostioničar (Bjelovar). — Blažić Miroslav, rač. revident (Zagreb). — Rupenović Božo, c. i kr. poštar (Baderna, Istra). — Čulamović Josip, činovnik (Zagreb). — Stanojlović Mato, prof. (Kragujevac, Srbija). — Abodić Aleksander, župnik (Vrbaš Bačka u Ug.). — Urli, posjednica (Bregana). — Povodnik Ant. tipograf (Zagreb). — Wagner Franjo, trgovac (Zagreb). — Biotić Anton, krojački poslovođa (Belovar). — Moster Terezija, supruga trgovca (Sv. Ivan-Zabno). — Španić Mijo, kancelista, (Zadar). — Koržirak Dragutin, krojač (Cepin). — Lackenbacher Julijo, zastupnik paromlina (Zagreb). — Zvezdić Milan, trgovac (Zagreb). — Wagner Lujza, supruga trgovca (Zagreb).

Javna zahvala.

Gospodi liječnicima dru. Milanu Biščanu i dru. Hilarionu vit. Ortynskom u koji su svom požrtvovnošću pritekli mojoj kćerki

HELENI

u pomoć, te duhovnom pomoćniku g. Franji Sal. Forku, koji ju je sproveo do vječnog počivališta te ganuljivim riječima tješio cijelu obitelj od srca zahvaljujemo.

Napose još hvalimo svim prijateljima i komovima koji su nam svoju sućut iskazali, kao i gospodi Faniki Rozman, koja nije ni u noćno doba žalila priteći u pomoć mladahnoj bolesnici. Svjema od Boga plaća!

Obitelj Bedeničić.

HOTEL I PENSION SAMOBOR. — RESTAURACIJA KOD „LOVAČKOG ROGA“.

Hotel je spojen za vrijeme sezone s „Hydropatičkim zavodom“, te ima 20 elegantno uređenih soba sa svim nužnim prostorijama kao sobom za nepušače, kavanom, prekrasnim vrtom, mljekarnicom itd. Prima gostove na potpunu opskrbu.

Jelo kod table d'ôte i a la carte, s mješovitom i vegetabilnom hranom, te hranom za diabetike. Stanovi i hrana stoje pod liječničkim nadzorom. Po narudžbama priređuje zajedničke objede s najbiračijom pripremom. Zaliha svih delikatesa, izvršna kuhinja i najbolja pića u svako doba. Cijene umjerenе.

R. DATTLER.

Gostionica

„Kraljici prirode“

(Vila Eduard Presečki)

nalazi se u čarobnom Anin-perivoju, te je ugodno sklonište za odmor, okrepu i zabavu. — Divočni vidici pružaju gostima vanredan užitak. — Svježi gorski uzduh prija grudima i podaje krepko zdravlje.

U gostionici se toči za okrepu gostiju:

Izvršno domaće vino iz vlastitih vinograda, kao i **svježe ožujsko pivo**, dobiju se sve vrste

== toplih i hladnih jela ==

kao i sir Ementhalski, domaći, švicarski itd., salama, jaja, slatko i kiselo mlijeko, maslac, bijela i crna kava, kakao, te priznati Samoborski kruh iz moje svestrano priznate uzorne pekarnice.

Po narudžbi dobije se **janjetina, odojak**, tepo želji i sve druge vrste jela.

Objed se može i posebice naručiti, da se naznači broj gostiju i vrsta jestiva, te da to domaći najave usmeno, a strani pisмено u Šmidhenovoj ulici broj 4.

Kuću sa vrtom

u Samoboru, u vrijednosti od po prilici 6—7000 kruna želi kupiti umir. činovnik.

Ponude primaju se u „Samob. tiskari“ S. Seka.

Samoborska industrija cementa

preporuča za ovogodišnju građevnu sezonu cijenjenim poduzetnicima i graditeljima svoju

opeku od betona,

koja je po mnijenju tehnološke pokusne postaje ne samo protiv mrzline potpuno sigurnom proglašena, već je i dokazano, da podnosi teret i pritisak od 142 kg na četvorni centim., dok nasuprot obična opeka, ako je pečena i od prima ilovače i ako je vrlo dobro pečena, može podnositi samo teret od 70 kg. na čet. cm.

Buduć da je opeka od betona posvema neosjetljiva na svaku promjenu u toplini i vremenu, te dapače postaje svakog mjeseca i svake godine uvijek sve to tvrdom, čvršćom i protiv razora sigurnijom, to je postala ne samo za gradnju temelja, nego i za gradnju površ zemlje nerazorivim građevnim materijalom ovoga stoljeća. Obična pak pečena opeka raspada se često uslijed lošeg materijala ili slabog pečenja u kratko vrijeme, čim je izložena promjenama u toplini i vremenu, te se već kod neznatne mrzline potpuno smrzne i tako iziskuje uvijek novih reparatura.

Zdravi, suhi i topli stanovi, pivnice i magazini bez izlučivanja salpetra i bez vlažnih mrlja mogu se podizati samo opekama od betona.

Za krovove, da budu sigurni protiv kiša, oluja i snijega preporučamo, da se na kućama, stajama i šupama stave naše krovne opeke od cementa.

Sa 14 opeka može se pokriti četv. met. u razmaku od 27 cm. betona sasna gusto.

Plotice od cementa jednoboje i u raznim uzorcima kao i cijevi od cementa u 15—40 cm širine te kopanje za svinje i marvu u svim dimenzijama dobe se uz najjeftinije cijene.

Ravne i šiljate stube, ograde oko grobova, traverzni kameni, kameni za kilometre, i profilno kamenje izrađuje se po narudžbi u najkraćem roku. Preuzima se također izradba cementnih okvira za prozore i vrata kao i stupova za plotove i ograde.

Na skladištu nalazi se uvijek Trifaljski i Beođinski cement u vrećama po 50—80 kg.

Schicht-ov Sapun

jest najbolji.

Susjede se k meni roje,
I gledaju rublje moje,
Pa se dive: „Nigdje jame“
Nigdje niti poderane,
Da! Al jelen sapun zato,
Za rublje je pravo zlato,
Ja se njime uvijek služim,
Neću kuće da zadužim.

I. hrv. tvornica štapova

baruna Alnoeh-a u Bregani

kupuje bukova, grabrova i javorova glatka, ravna, 30 do 80 cm. debela, 2—4 metra duga stabla i plaća povoljne cijene.

Za proizvod štapova kupuje u svakoj količini kestenove, jasenove, svibove, drenove i lijeskove ravne štapove (štile). Pobliza uputa i pogodba kod Ravnateljstva tvornice štapova u Bregani kraj Samobora.

Janko Budi ml.

(Marka Bahovca sinova nasljednik)

trgovina prekomorske robe, brašna, žitka, zemaljskih proizvoda, drva i građevnog materijala na malo i na veliko Samobor.

Veliko skladište Jamničke, Apatovačke i Rojičke vode

na malo i na veliko,

sa dostavom u kuću.

Najjeftinije pokućstvo!

I. hrvatska

stolarska i tapetarska

obrtna vjeresijska udruga

kao član zemaljske sredinje vjeresijske udruge.

Marije Valerije ulica 10. Zagreb. Nikolićeva ulica broj 2.

preporuča svoje bogato skladište stolarskog i tapetarskog pokućstva.

Samo domaći proizvod.

Polakšice u plaćanju. Cjenici i troškovični badava. Nebrojene pohvale stoje svakomu na uvid.

Najsolidnije pokućstvo!

Najbolje pokućstvo!

Obuća je znatno jeftinija

kroz redovitu uporabu

„Amour Creme“

Isto sjajno laštilo priugotavlja se samo od najboljeg materijala, stoga ne puca koža, ne propušta mokrinu i ne odpušta boju.

Obuća postane mekana i vrlo trajna.

Svaka kutija je providena sa oznakom „Andela“ i slovima „R. & J. U.“

Zahtijevajte izrično „Amour Creme“.

Dobiva se na veliko i malo kod

JANKA FILIPCA SIN

trgovina koža, Samobor.

Hrvati i Hrvatice!

Sjetite se družbe

sv. Cirila i Metoda

„MALVINA CRÈME“

Tko želi uzdržati nježnost i ljepotu svoje kože, neka svaku večer prije spavanja nariša svoje lice, vrat i ruke sa „Malvina crème“ i to tako dugo ribati, dok se Crème posve ne izgubi u koži.

Nečistoća tenita, crvena koža, sunčane pjege i ispucane ruke i usta, sve se to odstranjuje sa „Malvina crème“.

„Malvina crème“ ne sadržaje nikakvih po kožu štetnih tvari, te i dulja uporaba ne može po kožu štetna biti. Daljom uporabom biva koža mekana i bijela.

„Malvina crème“ posjeduje još i to svojstvo, da se ne pokvari i ne otvrdne, te je uvijek dobro za uporabu.

Cijena 1 lončiću K 1-20.

Malvina sapun

Podupire djelovanje „Malvina crème“, te je za pranje veoma ugodan i troši se veoma štedljivo.

Cijena komadu 80 filira.

„Malvina parfum“

je veoma fina i ugodna mirisa, te se dobiva već u to spremljenim bocama. Svi ovi preparati rađeni su u mojoj ljekarni, te su pravi samo oni, koji nose ovaj zakonom zaštićeni znak.

Ljekarna
M. Klešić,
u Samoboru.

Poradi preseljenja

moje sa solidnosti dobro poznate trgovine, prodajem svekoliku na skladištu se nalazeću robu kao:

platna, šifona, ručnika, stolnjaka, džepnih ručaca, modnih tkanina, šarenih kretona, pamučnog i vunenog delaina, a jour tkanina, svile, baršuna, ručnog rada, čarapa, nogavica za gospodu, gospođe i djecu, rukavica, sunco i kišobrana,

rublja za gospodu, gospođe i djecu, trikot-rublja i ovratnika.

Najfinija izradba. — **Popluna.** — Vlastiti proizvod.

Garnitura za krevete, zastora i u tu struku druge zasjecajuće malenkosti uz **veoma snižene cijene** dok zalih traže.

ALBERT BRUCKNER, skladište robotvorne i pomoćne robe, Zagreb, Marije Valerije ulica br. 1.